

CHRISTIERNIN, PEHR NICLAS

**Förklaring på de tvifvelsmål, som
P[ehr] T[ham] i sina på et ark i 8:o. utg.
tankar anfört, emot några ställen i mina
föreläsningar, angående den i Svea rike
upstigna växel-coursen samt botemedel däre**

Upsala
1763

EOD – Miljoner böcker bara en knapptryckning bort. I mer än 10 europeiska länder!

Tack för att du väljer EOD!

Europeiska bibliotek har miljontals böcker från 1400-till 1900-talet i sina samlingar. Alla dessa böcker går nu att få som e-böcker – de är bara ett musklick bort. Sök i katalogen från något av biblioteken i eBooks on Demand- nätverket (EOD) och beställ boken som e-bok – tillgängligt från hela världen, 24 timmar per dag och 7 dagar i veckan. Boken digitaliseras och blir tillgänglig för dig som e-bok.

EOD bokens fördelar!

- Få samma utseende och känsla som med originalet!
- Använd ditt standardprogram för att läsa boken på skärmen, zooma och navigera genom boken.
- Skriv ut enstaka sidor eller hela boken.
- *Sök:* Använd fulltextsökning för enskilda fraser.
- *Klipp & klistra:* Kopiera bilder och delar av texten till andra applikationer (t.ex. ordbehandlingsprogram).

Villkor för användning

Genom att använda EOD-tjänsten accepterar du de villkor som ställs av biblioteket som äger den aktuella boken. EOD erbjuder åtkomst till digitaliserade dokument enbart för personlig, icke-kommersiell användning. För annan användning vänligen kontakta biblioteket.

- Villkoren på svenska: <http://books2ebooks.eu/odm/html/nls/sv/agb.html>

Fler e-böcker

Redan nu erbjuder 30 bibliotek från 12 europeiska länder denna service.

Mer information finns tillgängliga via <http://books2ebooks.eu>

CHRISTIERNIN

Ex. B.

Imprimatur
N. von OELREICH.

Polit. Clav.

Bankens.

(Bst.)

1763

1700-1829

I. J. N.

FÖRKLARING

På de tvifvelsmål, som P. T. i sina
på et ark i 8:vo utgifna tankar anført, emot
några ställen i mina föreläsningar, angående den i
Svea Rike upstigna Växel-Coursen samt bo-
temedel däremot.

= Petr. Thamm

Fastidientis stomachi est, multa degustare
SENECA.

Ofta plåga de, som emot sanningen anföra sådana in-
kast, hvilka de icke sjelfve förmå uplösa, därige-
nom likväl gifva androm tillfälle, til viktiga sakers
närmare utredande och tydligare förklarande. Jag är Au-
ctoren förbunden, som genom sina tankar om vissa ställen
i mina föreläsningar angående Växel-Coursen, lemnar mig
en behagelig anledning, at nogare undersöka en och annan
af mina sätser, samt att til äfventyrs grundeligare och om-
ständeligare lägga deras ofelbara riktighet för öppen dag.

N. r. Aldraförst söker Criticus visa, att Föreläsningarna innehålla stridiga utlåtelse, som ej behöfva vederläggas, efter de skola kullkasta sig sjelfva. Til bevis därpå anförer Han sidan 3 utur företalet dessa orden: *At påföljderna af den höga Växel-Coursen hafva icke varit så skadeliga för näringsverken, som olågliga för Embetsmän och tårande invånare m. m.* Här uti tror Criticus sig funnit en motfäggelse, emedan,

Uppsala 1763

dan, efter Hans tanke, näringsverken nödvändigt måste lida, så snart inkomsterna för Embetsmän och tårande lemmar minskas, hållt *desse siftnämde skola vara de endaste, som befordra affättningen för näringarne.* Denna sista satsen lär icke vara Critici alfvare, efter den är aldeles grundlös och uppenbarligen falsk. Den ena Handtverkaren hafver ju sin förtjenst och affättning af de andra, och allesamman underhållas på jordegärnes bekostnad. Murmästare och Smeder behöfva både Snickare, Skomakare, Skräddare, Bryggare, Slagtare, Bagare m. fl. och alle desse kunna ej umbära hvarannan inbördes; så att den affättning och förtjäring, som näringarne tillflyter af hvarannan, förhåller sig til den förtjenst, som de hafva af tårande och tjänande medborgare, i en större proportion än 10. til 1. Hvarförutan alla de tjänandes och tårandes inkomster måste tagas ifrån de tårande. Förden skull när de tårandes krono-utskylder aftaga och de tjenstgörandes samt tårande lemmars inkomster minskas, kunna de tårande sielfve göra så mycket starkare förtjäring, hvarigenom ingen brist blifver på affättning.

Således tyckes min sats, at näringsidkarne, genom växel-Coursens upstigande, ej lidit så stor förlust, som penninge-löntagare och tårande personer måst vidkännas, kunna af följande skäl bestyrkas. 1. att intet näringsfång kan framvisas, som genom den höga Växel-Coursen gått öfverända. 2. att alla näringar hafva snarare förkofrat sig på kronans, Råntenärers och Löntagares bekostnad; hållt ingen näringsidkare nu lærer hafva orsak att klaga öfver brist på skyndsäm förfälgnig af färdiga varor. 3. Fast än det skulle medgifvas, at en del af näringsverken kunnat hafva mindre afgang, sedan Löntagarne fått otillräckeligare inkomster att köpa före, måste dock deras affaknad vara långt mindre, än afkortningen i de tjenstgörandes löner; hållt Embetsmännerna icke des mindre måste lefva likt sitt stånd och sina vederlikar. Till den ändan hafva många i Kronans tjenst nödgats förtära sitt arf, andre hafva måst fö-
ka

ka sig rika giften; en stor del hafva varit nödsakade att lefva ogifte; och de fleste äro tvungne att förvärfva sin nödtorf-tiga utkomst genom idkande af bifysflor, Förmynderskap, och andra löfliga eller ock olofliga sportler och näringsmedel. Den som har det bästa hjerta i världen, men måste sträfva mot fattigdomen, med tredjedelen af rätta lönen, torde ofta, af nöd och brist på uppehälle, kunna förledas att föra sitt samvete, sälja rättvisan och försumma eller missbruka sitt Embete. På sådant sätt lider Rikens och Inbyggarnes tjänst, fast näringsverkens afgang icke tryter eller förminskas. För den orsaken har jag i föreläsningarna sagt, att *just som de tjänstgörande belönas, varder Riket och Folket betjent.*

N. 2. Dernåst kan Criticus icke förena det, som säges sidan 114. §. 62. att de som i lika grad äro säljare som köpare, m. m. hafva af Växel-Coursen hvarken synnerlig båtnad eller förlust, och de som i högre grad äro säljare, än köpare, såsom almogen, hafva mera förmon än skada af et högt växelpris, med mina ord sidan 116 §. 63 hvarest påstås, att utlåningen vinner genom penningars indragande då Växel Coursen är hög. Ty säger Criticus om all ting upstigit til dubbelt räknevärde, får utlåningen för sin ducat ej mera än en ducats värde igen, hvarigenom hela vinsten skall blifva blott i dalertalet och Chimérique. Härpå svaras, att man i anledning af §. 26. i mina föreläsningar, bör märka en tväggehanda hög Växel-Cours, en reelle eller verkelig; och en Chimérique eller blott inbillad. Den förra uppkommer af undervigt i handelen, och består deruti, att Remittenten måste för växelbrefvet betala en större vikt, och högre värde i inländske Guld- Silfver- eller kopparpennningar, än Acceptanten för växelen utgifver i utländskt mynt. Men den inbillade höga Växel-Coursen härrör endast af ändring i penningarnas vikt, räkning och utmyntning, samt består däruti, at oakrat lika goda quantiteter metall af Trassient och Remittent växlas, måste dock Remittentens försvagade och mindre värde penningar utgöra ett större antal och ett högre räknevärde, än lika mycket metall, förut blifvit räknat till. Sedan plåten 1715 förhögdes ifrån 6 till

9 dlr. k:mt, fteg växelpriset uti inbillningen och räkningen ifrån 24 till 36 mark k:mt, hvilka i sjelfva verket ej gjorde mera i koppar, än 24 mark alt ifrån 1710 års kopparmyntning och var verkligen $\frac{1}{2}$ del mindre, än 24 mark efter 1674 års myntfot. Min mening i ofvannämde rum, är väl den, att räknevårdet på alla utgående och inkommande varor i Städerna och på Landet, måste småningsom ändra och rättas sig efter myntets vikt och växelpriset, så vida ej någon olikhet i Tull-afgifter, och ömnoghet eller brist af vissa varor, kan til någon liten tid förorsaka en ringa förändring i prisets proportion mot förra vanligheten, då det jämföres med annat gods. Men i §. §. 62. och 63. handlas icke egentligen om den inbillade höga Växel-Coursen, eller om växelens blotta räknevärde, hvars påföljder aldraförst omnöras §. 65; utan i förstnämde ställen betraktas förnämligast den reelle Växel-Coursen, som i sjelfva verket och de växlade metallernas quantitet, löper öfver lika, och således icke är Chimérique. I den händelsen är det klart, att då Växel-Coursen är 2 procent öfver lika, kommer den som har exportable varor at aflåta, att undfå 102 i stället för 100, och när han köper lika mycket utifrån inkommande varor, betalar han 102 för 100, hvarigenom han hvarken vinner eller tappar något emot förr. Men om en utlåning vid det tilfället låter sin hufvudstol genom växel indragas, erhåller han 102 ducater eller Riksdaler i Sverige, för 100:de dito i Hamburg, och vinner således 2 procent genom kursen.

N. 3. När jag sidan 119 säger: *således kan växel-cour- sen (nämligen det höga räknevårdet) i många mål tjena som ett exportations premium.* frågar Herr Criticus sid. 4. *Hvem betalar ett sådant Premium? icke utlåningen §. 34, icke Kronan af samma §, icke heller inlåningarna af det Auctor säger pag. 123, likväl är det ett ganska oriktigt och afvundsjukt föregifvande, att denna deras vinning bärrör af en contribution, som alla de öfriga Rikets inbyggare til dem måste erlägga. Hvem menar Auctor fastnar för betalningen?* Svaret finnes redan näst förut sam-

famma 119:de sida i föreläsningarne så lydande: *Så länge 18 daler ej äro mera, än en Riksdaler Hamburger Banco, hafve vi arbetslönerna lindrigare, än andra Nationer, och kunne til utlåningen med ansenlig vinning affätta alla våra tilverkningar.* Ty våra arbetslöner utfättas och betalas efter vanligheten i vissa daler k:mt, och då råknevården på penningarna är högt, betyder arbetslönen en mindre quantitet metall, hvarigenom exportabla varors tilredande, framskaffande och utskeppande kostar hos oss en mindre myckenhet eller tyngd i metall, än om råknevården vore lägre. Altså kommer den utskeppade varan, att på främmande ort gälla en större myckenhet metall och invärtes värde, än förlaget till dess beredande, framförande och utfärdande för exporteuren sig bestiger. Fördenkull gör et högt råknevårde de betingade arbetslönerna i realiteten mindre eller billigare inrikes, och Exporteuren vinner denna besparing, under namn af utländska metallers högre Växel-Cours; hvilken vinst jag förliknat vid ett exportations premium, så vida den genom större förtjenst upmuntrar varors utskeppning, samt äfven gör affättningen på en del gods, hos de främmande möjlig och fördelaktig, som under Coursens lägre råknevårde skulle med förlust utföras. Derutaf kommer äfven den allmänna utlåtelsen, att all ting till och med gråstenar nu kan utskeppas, så länge Coursen är hög i jämförelse med våra daglöner. Huruledes skildnaden i redbara metaller emellan inrikes tilverknings-kostnaden och utrikes försälgnings-priset, blifver till ett exportations premium, kan medelst följande exempel förklaras. Låt 15 dlr. i våra penningar, vara lika med en Rubel, 17 dlr. en Riksdaler courant i Amsterdam och 18 dlr. en Riksdaler Hamburger Banco. När då förlaget på en tunna infälad svensk fill i Gøtheborg kostar 27 dlr. blir det $1\frac{1}{2}$ Riksdaler a 18 daler Riksdalern, och om den i Petersburg kan säljas för $3\frac{1}{2}$ Rubel, eller i andra hamnar för 3 Riksdaler Banco, så vinner Riket $1\frac{1}{2}$ Riksdaler Banco eller $1\frac{7}{10}$ Rubel på hvar tunna fill, mera än det inrikes förlaget kostar. Till ett skeppund Stångjärns tilverk-

ning betalar Bruksegaren i år för tackjärnet 2 Riksdaler, för 2 läfter kohl 2 Riksdaler, till Smeden för uträckandet $\frac{1}{6}$ dels Riksdaler, till hammariskatts järn, Byggnaders underhållande, Betjenters aflöning m. m. $\frac{5}{6}$ Riksdaler, tillsammans 5 Riksdaler som skeppundet kostar i hammaren. Då det sedan förfäljes till utlåningen för 6 a 7 Riksdaler, vinner Riket 20 à 30 procent på det i järntilverkningen instuckne förlaget. Men om växelen reducerades till 9 dlr. Riksdalern, kostade svenska Sillen i Götheborg 3 Riksdaler och ett skeppund Stångjärn i hammaren 10 Riksdaler, så at ingendera utan förlust kunde utskeppas. En stor myckenhet råknervården och fedlar, gör en inbillad dyrhet och höga priser i dalertallet; Men om redbart mynt och Riksdalrar skulle kunna lika mycket ökas, upkom deraf en verkelig dyrhet i metall och Riksdalertallet, som hindrade vår utrikes affättning, genom arbetslönnernes förhöjning i invärtes värdet, utöfver alla utländska priser. Se Hr. Runbergs Kammarverk §. 8. Hume Discours Politiques sur la Balance du Commerce.

Supposons dit il encore, que tout l'argent, qui est en Angleterre, fut multiplié au quadruple dans une nuit, n'en resulteroit il pas un effet contraire? La main d'oeuvre & les denrées ne hausseroient-elles pas à un point, qu'aucune Nation voisine ne pourroit & ne voudroit rien acheter de nous, tandis que d'un autre côté leurs denrées seroient à si grand marché en comparaisons de nôtres, qu'en dépit des toutes les loix & les prohibitions que nous pourrions faire, nous serions inondés de productions de leur cru, & notre argent sortiroit du Pays, jusqu'à ce que nous tombassions à un degré égal avec les Etrangers, & que nous perdissions cette grande superiorité de richesses, qui nous auroit mis dans une position si desavantageuse. Tom. 1. pag. 96. 97. edit. Amst. 1754.

Sått att vi hafve 72 millioner daler k:mt omlöpande i slantar och Bancosedlar, hvilken summa efter nu varande priser betecknar samma värde, som 4 millioner Riksdaler eller 2 milloner Ducater specie. Om det nu vore görligt at reducera Riksdaleren till 9 eller 12, och Ducaten till 18 eller 24 sådana daler k:mt, och Sedlarna för samma värde kunde
i spe-

i specie Riksdaler eller Ducater förväxlas, så hade man i en haft och artificiellt förökt vår redbara penningestock ifrån 4 till 6 eller 8 millioner Riksdaler, hvarigenom först våra arbetslöner skulle förhöjas till flera Riksdaler, och sedan arbetsfolkets yppighet och öfverflödiga förtäring därefter tiltaga. Men en sådan penningestockens hastiga tilväxt, kan ej ske utan genom Mirakel, hvilka nu uphört. Att finna huru detta icke strider emot de af Herr Criticus anförde ställen i föreläsningarna, behöfver man allenast läsa dem och gifva akt på deras innehåll. Meningen af den utlåtelsen sidan 34 att *Riket af vaxelens beständiga högre eller lägre räknevärde har i vaxel-bandelen hvarken vinning eller förlust*, är denna: att om Riket för utskäppade varor har en viss summa Riksdaler att på utländsk ort fordra, eller är för inkommit gods skyldigt några 1000 Riksdaler, gör Riksdalerns högre eller lägre räknevärde ingen ändring i någondera summan, eller rätta värdet af skulden eller fordran.

N. 4. Uti §. 71 har jag i anledning af alla tiders oförnekliga erfarenhet påmint, att då myntet och räknevärdet ändras, och priserne därigenom rubbas, plåga ej alla varor genast fätta sig därefter, ej heller ändra priset i samma proportion, som de varit förut: i anseende hvartill jag påstår, att om räknevärdet minskas och redbara myntet i daller-talet nedfålles, skulle ej alla priser falla därefter. Denna satsen befrider min vederpart af den grund, att *om A har 40 dlr. som nedsätts till 20, måste priserne vid allt köpande falla tillbaka; ty ingen gifver mera än han har*. Till uplysning härutinnan tyckes göra tilfyllest att anmärka, det vissa behof äro nödvändige och oumgångelige, och andra af någon mindre tryckande nödvändighet. Mat och värma äro här i Norden af första nödvändighets graden, och ingen kan vara någondera af dem förutan, därför att penningarne blifvit minskade och lifsmedlen tillika med veden kosta mera än förr. Innan A vill frysa eller svälta ihjäl, måste han för ved och mat till Landtmän, Bagare, Bryggare, Slacktare m. fl. utgifva sina devalverade 20 dlr., efter de förut
steg-

stegrade priserne, och i alt öfrigt inskränka sin förtäring, nyttja sina gamla kläder, samt sätta sig i skulld för hushyrnan, som enligt contractet skall betalas med det vanliga dalertalet. Således är det klart, att ved, lifsmedel, skor och hushyror samt tjenstehjons och arbetsfolks löner kunde för sin oumgångeliga nödtorft förblifva vid sitt förhögte pris, fast en stor del andra mindre nödiga varor, kunde medelst brist på köpare och affättning, nedfällas efter myntet. Sedan mynttecknen d. 23. Aprill 1719 aflystes och 67 millioner i myntteckens sedlar affkaffades, minskades det gångbara räknevårdet till mer än hälften: likväl låser man i Kgl. Maj:ts påbud af d. 30 Junii samma år, att NB. alla varor uti redbart mynt lika högt och ofta högre stegrades, än de tilförene för mynttecken och myntteckens sedlar blifvit fälde. En lika klagan föres äfven i förordn. om myntet af d. 4 och 11. Dec. 1633. Härpå hafve vi ock nyligen ett dylikt exempel, efter det ringhaltiga myntets nedfällande till halfva räknevårdet i Polen, hvarest hvarken veden eller andra oumbärliga varors pris fallit, oaktat de i Warschau utfärdade strånga förbud och Taxor. Det är ock ganska naturligt, att icke hvar och en kan eller vill först fälla priset på sina varor och arbeten, så länge han antingen tiltror sig kunna erhålla dalertalet fullt ut i redbart mynt, eller ock står i ovisshet, huru vida alla de personer han behöfver handla med, ock så vilja fälla sitt pris på samma gång. Priset til ex. på ett par skor ankommer 1. på rå hudarnes inköp ifrån Landtmannen. 2. på Garfveri omkostnaderne och arbetarnes aflöning. 3. på Skomakare-Gefällernas arbetslön och förtäring. 4. på Skomakarens förtjenst till eget uppehälle, verktygs anskaffande, och lärlingars underhåll. När alla dessa priser och Contracter genom frivilliga öfverenskommelser, satta sig i en proportion efter myntets vigt, och räknevårdets förökelse, huru skola de då alla på en gång, eller i ordning efter hvarannan kunna fällas? Ty innan rå hudarne och Garfvarelönen fallit, kän ej lädret falla; innan läder fås för bättre köp, och Gefällerne åtnöja sig med

med en mindre arbetslön, verktygen få väl som husrum fås lindrigare och lifsmedlen fåljas för mindre dalertal, kan ej Skomakaren fålla priset på skor och stöflor, så framt han ej skall fålja sig till skada. På samma sätt är det ock med våra ylle-tilverkningars och andra manufakturers köp. Priset på en aln klåde grundar sig på ullens inköp och beredning, Spinneriskors och Våfvares samt Färgares, Öfverlså-rares med fleras arbetslöner, utom kostnaden på Fabriquen, tillika med Fabriqueurens förtjenst. Alltså kunna 40 dlr. sättas til 20 dlr., utan att priset på de nödvändigaste och o-umgängeligaste varorne derigenom blifver mindre än förr i räknevårdet (a).

Herr Criticus irrar sig, då Han sidan 6 vill inblanda andra omständigheter, såsom mangel och brist på varor, hvilka äfven skola vålla och bidraga, att priserna efter myntets nedfattning och minskning, kunna blifva bestående vid ett lika högt dalertal som förut. *Han anförer Folkbristen efter mångåriga krig, hvilken skall kunnat förorsaka, att daglönerna åren 1633 och 1719 stigit t. ex. en nionde del.*

Till svar härå märkes 1. att det icke kan på en gång vara brist på alla varor, som skulle förorsaka en allmänlig dyrhet i ett nedfatt mynt. 2. Om mangel och brist på någon vara gjorde, att dess höga pris efter myntets nedfattning förblef oförändradt, skulle en sådan brist ej upkomma förr, än myntet vore nedfatt: ty om den yppat sig förut, vore priset redan derefter stegrad i det förhögdade myntet, och borde för den orsaken icke stå lika högt i ett nedfatt och starkare mynt. 3. Hvad folkbristen efter kriget angår, så upkom den ej förr 1719, utan tiltog årligen, och borde således redan innan mynttecknens indragande, haft sin verkan på daglönerna, hvarföre den samma ej kan vara rätta orsaken, att de blefvo framgent lika höga i ett bättre mynt. 4. Är det sakkt, att folkets aftagande genom krig alltid måste förhöja dagspenningen: ty folkhopens proportionerliga

B

af-

(a) Jämför Essai sur les causes du declin du Commerce Etranger de la Grande Bretagne Tom. II. pag. 95.

gång i alla classer, minskar förtäringen och inrikes tilverkningen, hvarigenom mindre arbetare behöfvas. 5. Genom mynttecknens affläende ruinerades många näringsidkare, och den derutaf upkomna penninge-briften, gjorde mindre Consumtion, och satte de fleste utur stånd, att selsfätta folk med jordens upodling och andra näringsars behöriga drift, hvarigenom Folkbriften blef mindre kånbar och märkelig; det var den tiden folk nog åt dem, som mågtade lega dem. 6. Vi vore den tiden utan en stor svärm Musicanter, Comedianter, Kockar, Löpare, Laquajer, Målare, Bildthuggare, Urmakare, Jouvelerare samt tusentals Fabriques-arbetare, manufacturister eller Handtverksmän, och hade ej annat än Soldater i stället.

N. 5. Vidare klandras sidan 6 det förslag, som jag sidan 165 §. 92 förebragt, *Att Banquen skall genom våra handlande låta införskrifva silfver, och betala det med Bancosedlar, som genom de årlige Interessen inslyta, emedan sedlarne, efter vederpartens tanke, skulle skickas till utlåmningen, hviiken genast fordrade för dem samma silfvermynt tillbaka.* Detta senare är icke min mening, utan allenast en sjelfgjord misstydnung af förslaget, emedan det innehåller att sedlarne skulle betalas till våra handlande, som derför e kunna efter vanligheten upköpa inrikes rå och förarbetade varor, att på främmande orter affätta eller mot silfver bortbyta; hviiken handel utan tvifvel skulle gå lättare, när köpmän-
nerne af Banquen undfingo förslag, och voro säkre, att få de erhållne Banco-försträckningarne med omynat silfver till Banquen betala. Häruti finner jag ingen omöglighet: ty de sedlar som genom Interessen årligen i Banquen indragas, hafva förut kringlupit i rörelser och nåringar, samt således frambragt så mycket varor, som svarar emot deras värde. När de återigen utgifvas, kunna de utan tvifvel göra det samma. En Handelsgren, som hårtill blifvit antingen försummad eller föga ökad, torde på detta sättet kunna bringas i bättre gång. Till Holland, Saxon, Hamburg och flera Tyska orter, kan härifrån utfändas gröfre och fina-

re järn- och stål-manufactur, i synnerhet svartsmide, samt derföre erhållas silfver och guld eller nyttiga rudimaterier i betalning. Således kan man det ena året med sedlar hålla inrikes idogheten vid magt och det andra med redbart mynt; och då man icke heiler till Silfrets inlösen utgifver större Summa i Banco-sedlar, än förut ifrån allmänna rörelsen indragen blifvit, kan tillståndet af sedelmassan icke förvärras.

N. 6. Sidan 7 vill Criticus komma til mera betydande anmärkningar, och lofvar nämna något om den utvägen, som han föregifver mig hafva förelagit, *att låta allt vara som det är.* Detta är ett oriktigt och bedrägeligt föregifvande, när jag icke allenast upräknat alla närvarande inrikes oredor, som följt med Växel-Coursens förhöjning, §. §. 68. 69. utan ock i hela sjetta Capitlet anført tjenliga botemedel mot de olägenheter, som jag tyckt kunna och böra botas. Jag har ju förebragt utvägar §. 87 att förfätta kronans gamla penningaräntor och alla tjenstgörandes penninglöner på samma fot, som vid deras förfläta inrättning, utan att rubba närvarande allmänt vedertagna och gångbara mynt. Men som priferne förhöjda räknevärde har upkommit af en ändring och försvagande i myntet. §. §. 40. 41. och följ. så har jag ansedt det såsom både fåfängt och bakvänt, att vilja bota alla oredor medelst priferne reduktion, utan att ändra och förbättra sjelfva myntet. Det frågas hvilket dera är lättare och rimligare, att genom en förordning ändra räknevärdet på alla löner och gamla penninge-utskylder; än att genom förordnande ändra myntet och nedfälla alla priser? I mitt sinne kan och bör det föras rättas genom lag och påbud, men priserne böra lemnas till frivilliga föreningar. Det är likaledes oriktigt, som vederparten säger, att *jag velat förböja Riksdalern*, emedan han förhögt sig sjelf till ett jämngodt värde, uti ett större antal lättare eller svagare kopparpenningar. Fördenskull som löntagarne ej äro hulpne med sitt vanliga antal daler efter staten, innan alla priser blifvit fälldes till ett lika räknevärde, som de voro 1696, och inga priser kunna fällas, förr än

alla nu brukeliga penningar äro affkaffade och indragne, samt det gamla myntet och myntfoten blifvir antagne i stället, så har jag för min del icke kunnat styrka til en så äfventyrlig rubbning i myntet, hvilken utan ringaste nytta för näringsverken, skulle gråfeligen skada handel och vandel, samt ruinera många enskildta näringsidkare. I ett Rike bör man icke stjelpa tusen, för att hjälpa hundrade lidande. Min tanke är derföre, att man kan lemna Riksdalerns räknevärde, och alla varors och arbetens pris, i det förhållande till fedlar och slantar, som frivilliga öfverenskommelser emellan köpare och säljare fatt dem till, allenast kronans gamla penningaräntor och löntagares penningelön inrättas, enligt förra invärtens värdet, uti nu gångbara penningar. Emedan om en reduction af Riksdalerns räknevärde vore nödig och möjlig, borde den gå tillbaka ända till 12 mark, som den var i början efter 1625 års koppar-myntfot, eller 19 $\frac{1}{2}$ mark, som den var 1668, när Banquen antogs under Riksfens Ständers vård, eller åtminstone efter 1681 års mynt-Placat till 24 mark, hvarefter alla stater och löningar enligt Kronans inkomster, 1696 blefvo reglerade (a). Genom åtskilliga inkast söker Criticus att bestrida mitt förenämde så kallade förslag, att lemna Riksdalerns nu varande räknevärde orubbadt. Bland annat föregifver Han min mening skall vara den, att man endast bör se på pluralitetens välfärd sid. 134. Ingalunda har jag yrkat den satsen, att en Regent endast bör se på myckenhetens välfärd, med rättvisans och billighetens förkränkande. Annat vittnar sidan 134 och hela senare stycket. Aldrig har jag påstått att den oreda, som genom myntets och räknevärdets förhögning på 15 å 16 år insmygt sig, hafver varit Riket så gagnelig, att den bör för den orsaken bibehållas: utan mitt påstende är 1. att Riksdalerns fällande med bibehållande af det nu vararande allmänt gångse kopparmyntet är omögeligt §. 70. Penningars och fedlars förminskande kan väl falla varors och arbetens pris, men

(a) Detta vore ock enligt med Konunga-Försäkringarne af åren 1719 §. 11. och 1720. §. 19.,

men förmår ej göra ett fämre och lättare mynt, lika godt med ett bättre och tyngre. Brist på penningar kan ej mera göra slantar lika med plåtar, än halförar lika med runstycken och Riksdalrar lika med ducater, uti penninge-växling. Dernäst 2. att myntets förändring och räknevårdets förminskning måste förorsaka en större skada, villervalla och orättvisa, innan alla priser och betingningar hunnit fatta sig lika lågt som myntet blifvit nedfatt, och dock skulle handel och vandel icke derigenom på minsta sätt lättas eller befordras, utan sedan alla rörelser en gång blifvit rubbade, skulle de med största möda i världen kunna återbringas till sitt förra stånd och invärtes värde. 3. vet jag ingen billigare allmän jämkning möjlig, än att lämna alla priser orubbade, efter otvungna öfverenskommelser emellan köpare och säljare, då betalningen gifves uti ett allmänneligen bekant och gångbart mynt. 4. Våld och tvång passar sig icke för ett fritt folk. 5. Nog kunde man föreslå att alla skuldfordringar borde betalas med så många Riksdaler, som emot summan svarade den tiden lånet gjordes eller contractet slutades: men jag fruktar, att Landsorternas och prisernas olikhet torde äfven deruti medföra någons orättmätiga lidande, i synnerhet när någon i senare tider dyrt köpt egendomar, som varit långt förut pantsatte i Banquen, och genom köpet förbundet sig att samma gamla skulder betala.

Jag har sedan 120 §. 67 lagt till grund, att det höga växel-priset och dalertalet, ej hindrar vår in- eller utrikes handel och vandel, samt deraf flytande allmänna välmåga: och derpå slutas, att räknevårdet kan, utan landets skada, bibehållas på samma fot, som det nu står, allenast allt det med görligaste billighet jämkas derefter, hvaruti det höga dalertalet för vissa personer finnes vara skadeligt eller mindre fördelaktigt. Om Växel-Coursen till blotta namnet och marktalet skulle fällas, derigenom att plåtar och Riksdalrar åter myntades i stället för sedlar och slantar, vunnit Riket derigenom ingen ting; men medelst den rubbning i myntväsendet och alla priser, som nödvändigt måste gå förut,

skulle ofstadighet och ofäkerhet i alla våra rörelser upkomma, och några personer måste vinna, medan andra förlorade. Och som de fleste och nyttigaste härmedelst skulle skadas, och hela Riket i alla sina näringsgrenar kommo att lida (sidan 142), så har jag måst afstyrka en så onyttig, äfventyrlig och förderfvelig reduction. Min sats är således ingalunda, efter vederpartens tanke, att Borgenärerne böra lida, på det att gäldenärerna måtte varda rikare: bårt med sådan orättvisa; utan det påstår jag, att sedan handel och vandel samt alla betingningar, nu alldeles fatt sig efter räknevårdet på vårt slantmynt, är myntväsendet kommit i en sådan belågenhet, att endera måste några Borgenärer lida den förlust, som de redan genom utlåningar råkat uti, eller ock måste alla, till större delen oskyldiga gäldenärer, hela riket och en stor del Borgenärer förlora, genom myntets ändring och räknevårdets förminskning eller förnedring, i fall plåtar eller något annat tyngre och dyrare mynt skulle införas i stället. Under en sådan supposition håller jag före vara rådeligast, att håldre lemna handel och vandel orubbad i sitt nu varande lopp, än att genom en obetänksam rubbning i myntet, inom längre eller kortare tid, vända upp och ned på allsammans, samt förorsaka en allmänlig i stället för en mindre vidsträckt några enskildtas skada. Ingen kan neka, att i samma mohn, som man nedfätter Riksdalerns räknevärde, och förhöjer invärtes värdet af alla Creditorers fordringar, i samma mohn ökas Riksdalertalet af Kronans och alla gäldbundnas skulder, och då man pålägger de senare högre Interessen eller afbetalningar i Banquen, uphåves Fides publica, i krafft hvarar af de borde enligt förordningarne godtgöra sina Banco-lån genom 4 procent interesse, och 2 procent årlig afbetalning på hufvudstolen i det undfångne köpparmyntet. Derigenom ruineras många näringar, och otaliga Manufakturister, Handtverkare och Näringsmän, som för lånte penningar köpt löst och fast gods, eller låtit upbygga dyra hus i Stockholm och annorstädes, skulle varda oförskylt usla, och husvillå. De hafva grundat

dat fina uträkningar till lån-summornas betalning, på det räknevärde, som kopparmyntet emot guld, silfver och andra varor haft, både i allmänlig handel och vandel, som ock vid offentlig penninge-växling och lönernas betalning till Betjenterne i Banquen; emedan alla löningar vid Banco-verket betalas efter Coursen för Riksdalern. Om skulder och fordringar genom Regeringens anstalt förhöjas i Riksdalertalet, och priserne fällas i dalertalet, måste en stor del gäldbundne och närande personer omstörtas, deras handteringar förstöras, hela Riket lida brist och affaknad på deras tillverkningar, och Borgenärerna skulle äfven känna en dryg förlust genom utfökningar och Banquerouter, för deras tillökte fordringar, utom den olägenhet de måste utstå af dyrt pris, hvilket alltid följer på näringarnes ödeläggande. Men skulle Borgenärerne nödgas åtnöja sig med den förlust, som redan gått öfver dem, förlorar ingen mera än de allena, och alla näringar kunna likafullt drivas efter vanligheten till det allmänna bästa. Födenskull om vinst och förlust måste nödvändigt drabba, endera på Borgenärer eller gäldenärer, eller rättare sagt; då frågan är, antingen Borgenärerne allena skola lemnas uti sitt redan iråkade lidande, eller om till deras förmenta ersättning, många tusen gäldenärer, hela Landet och sjelfva Borgenärerne skola skadas och förderivas? har min tanke varit, att de förras förlust skulle medföra minsta rubbning i Land och Rike. Ty 1. hafva de till största delen redan utan synnerlig klagan lidit sin skada. 2. Äro de ett ringa antal emot alla dem, som genom myntets nedfättning skulle varda olyckeliga. 3. Då en Capitalist eller Räntenär mister något af sitt Capital, måste Han antingen vidtaga ett spar sammare lefnadsått, eller företaga sig något annat näringsfång, af hvilka tvänne handelser, ingendera länder Riket till skada, utan gör ofta en lat och syllolös person till en nyttig och flitig inbyggare, som föder sig med eget arbete. 4. Förlora Borgenärerna nu ingen ting genom Banquerouteringar eller ett högt pris i ett nedfatt mynt, emedan alla priser nu äro satte i den proportion,

tion; som penningarne våga och äro värde. Tvårt om; skulle Gåldenärerna påläggas att betala mera varor och tillverkningar, än som efter nu varande priser äro tillräckelige till skuldernas afbördande, kunde flera personers och närings undersgång icke aflöpa utan hela Landets och sjelfva Borgenärernas känbara skada, emedan alla människor måste undfå både sin föda, förtäring och betalning, af den närande och gäldbundna hopen.

Men Critici mening sidan 7 är, att förlusten bör delas lika emellan undersåtarna i samma mån, som de i stöd af publica sive tagit del i någon inrättning. Huru en sådan lika delning skall vara görlig, öfverstiger mitt ringa begrep. Växel-Courfens räknevärde har öfver 20 år varit ofstadigt, och dess upstigande i sedlar har ej skedd på en gång, utan efter handen och årligen tilltagit. Det är öfver 15 år sedan plåtarna begynte qvarhållas i Banquen, och sedlar samt slantar blifvit utgifne i stället. I många år lät Kronan sedermera slå en myckenhet plåtar, som inhöto i Rånterierne, hvarifrån de för inländskas eller främmandes räkning mot sedlar och slantar förväxlades. Andra år äro åter inga plåtar myntade, eller i rörelserne sedde, och någon tid har klagomål hörds öfver svårighet att för sedlarne få tillräckeligt skiljemynt. Under hela denna tiden har in- och utlånsk handel varit ofstadig, och guld- silfver- och koppar-panter, så väl som fasta egendomar, äro både i Banquen och annorstädes vid utlåningar olika värderade. De första gåldenärer hafva med sedlar betalt sina gamla skulder gjorde i plåtar, och andra hafva lånt Borgenärens kopparmynt i sedlar, sedan deras värde mot silfver begynt förfalla. Innom 2 à 3 år, äro ansefliga lån gjorde i kopparmynt, som gällt emellan 15 och 18 dlr. Riksdalern. Många gåldenärer hafva till Capitalister förfått sina fasta egendomar, och utom skuldens godgörande erhållit stora sedel-summor eller fordringar i betalning. Således hafva af Gåldenärer ofta blifvit Borgenärer och tvårt om. Skulle någon vara så tilltagfen och lofva, att emellan alla dessa jämka på annat sätt, än deras contra-

ter

Öter och afhandlingar, efter nu gångbart mynt och räkne-
värde innehålla, Han åtager sig i mitt tycke en svårare Com-
mission och beställning än sjelfva reductions-verket.

N. 7. Vidare frågar Criticus sidan 8: *Hvem vill vara
underfåtare i ett land, där en Spormakare bör lida, för det att
Skomakare äro flera?* Svaras. Det är ganska klart, att så
vida de alla kunna hållas skadeslösa, bör ingendera lida:
Men om det i vissa åfventyrliga omständigheter vore nöd-
vändigt, att antingen Spormakaren eller Skomakarne skul-
le gå under; vore det med en rättvis statsklokhets oändligen
mera instämmande, att hållre gifva en Spormakare till sköf-
lings, än att låta 8 a 10 Skomakare för Hans bibehållande upof-
fras; hållst ingen kan köpa och bära sporrar, som måste gå
barfotad; att således Spormakarens vålmåga och förtjenst,
hänger på Skomakare handverkets uprätthållande; men Sko-
makare äro nödige och nyttige, fast alla Ryttare nödgades
rida med En - sporrar.

N. 8. Den som icke vill vara Invånare i ett Rike, hvarest e-
mellan arftagare, som årst lika och lag likmätigt delat, kan,
efter några och trettio år, blifva en stor skillnad i lotternas
räkne - värde, måste flytta bårt til de vilda folkslagen, hvil-
ka ej veta af penningar, handel och vandel, emedan sådant
i uphöflade samhällen aldrig kan förekommas. Efter naturlig
billighet bör i alla lagliga byten, så väl som alt köpande, en
noga likhet i akt tagas, emellan det värdet man utgifver och
får igen: icke des mindre händer alt för ofta, i alla orter
och länder, att den inköpte varan straxt efter faller eller sti-
ger långt under eller öfver det vid köpet betingade värdet,
till endera Contrahenternes vinst eller förlust.

Sidan 8 anföres en delning, som skall skedd i ett Sterbbus
år 1729, då dessa tre lotter ansågos lika.

1:sta lotten var 150000 dal. K:mt, inkomsten deraf	
å 6 procent	9000 dal.
2:dra var en Lanåt - egendom, som väntade i spanne- mål 529 $\frac{1}{7}$ tunnor å 2 Riksdaler öfver bufvud	9000 dal.
3:die var 500 Skeppund stång järns smide, som å 18 d:lrs	

vinst

vinst per skeppund gaf behållning 9000 dal.
 År 1762 räntar första lotten ännu 9000 dal.
 2:dra 529 $\frac{7}{7}$ tunnor Spannemål 19000 dal.
 3:die 500 skeppunds smide à 100 daler per skeppund 24000 dal.
 Denne disproportion, emellan 1729 och 1762 års priser, påstår
 Herr Criticus, att jag skall visa vara antingen falsk eller rätt-
 måtig, efter jag yrkat att myntväsendet icke bör sättas tilba-
 ka i lit förra tillstånd.

Jag vil äfven föka visa, att nyfsnämde arfs delning samt
 derpå fölgde olika priser på arftagarnes inkomster, icke är
 orättmåtig.

Ty 1. fordras icke til en rätt delning, att lotterne skola
 i evärdeliga tider vara lika gällande och fördelaktiga, utan
 det är nog, om de äro lika goda den tiden då delningen sker.

2. fråger ingen lag, hvilka lotter äro och böra räknas
 lika, utan sådant ankommer endast på arfvingarnes egen öf-
 verenskommelse: altså sedan de innan arfsdelningen förenat
 sig om lotternas likhet, samt fins emellan behörigen lottat,
 har ingendera fog eller rättighet att i framtiden klandra skif-
 tet, fast priset på någondera lotten, genom handelens omstän-
 digheter skulle stiga eller falla.

3:o tycker jag, att dese tre lotter voro äfven 1729 till
 godhet och fördelar olika. Interesselät af 25000 plåtars red-
 bara hufvudstol, borde alltid anses för ovissaste inkomsten,
 emedan räntan måste vara många ändringar och äfventyr un-
 derkastad, hvilket kunde intagas af penninge interessets obe-
 ständighet få väl här i landet, som i alla andra Riken, alt ifrån
 Romerska Republicuen. Fördenskull var detta Capital ej lika
 godt med de andra bägge lotterna, om icke arftagaren kun-
 de den tiden för samma Summa, köpa sig lika många skep-
 punds smide eller tunnor spannemåls-ränta: och om Han det
 kunde, men icke ville, bör förlusten tillskrivas Hans egen
 försummelse. Smidet borde äfven anses för en såkrare
 och fördelaktigare inkomst än Spannemåls räntan, om egna
 skogar voro, med bestånd i längden, tillräckelige för hela til-
 verkningen; emedan åkerjorden utvidgas genom nya uppta-
 gor

gor och åker-skötselens förbättras årligen, hvarmedelst under Herrans välsignelse, ömnohet på såd uppkommer, som nedfäller des pris. Deremot aftaga skogarne årligen, fast järn-Consumtioner till krig, segelfart och andra förnödenheter anfenligen tiltager, hvarigenom priset på järn-tilverkningen måste stiga. Icke des mindre måste man gilla arfdelningen, hvarvid alla tre lötterne, genom arftagarnes förening, blefvo jämnogoda, fast de sedermera ständigt skulle varit til värdet olika. Med arfskiften är i detta mål lika beskaffat som vid köp. År 1721 sålde min Far en Bruksegen- dom då 12000 dal. an sågs lika med bruket och underlig- gande hemman. År 1761 säljes samma egendom för 30000 plåtar; likväl kan handelen om 2000 plåtar, som skedde år 1721 icke sägas vara olaglig. Ty penningarnes värde och egendomarnes afkomster äro sedan den tiden mycket för- ändrade. Öfver-sinidet är hämmat, utrikes järn-Consum- tionen har blifvit större, utskieppningen mindre, förlager lindrigare och lättare att få, med flera omständigheter, som gjordt, att järn-bruket blifvit långt mera värdt, än de pen- ningar min Far undfick i des ställe. Häröfver kan ingen annan än afunden klaga, och för hånnes skull bör intet mynt förändras eller förbytas.

N. 9. Sidan 9 uptages ett inkast, det Han söker för- svaga. Hans ord lyda. *Den som lefver för Contanta pennin- gar, bidrager litet till det allmänna bästa, Han producerar intet för Riket och bör derföre (snarare än någon annan) vidkännas en så- dan förlust: Men Hans utlånta penningar gifva ju ränta. Hol- ländarnes hufvudstol i England kastar åfven af sig en årlig ränta, som dock är nyttigare för Holland än för Ängländaren.*

Vidare heter det: *Om mina penningar i tijonde band först instickas i jordbruk, i manufacturer, i handel, gifver icke det åt rörelserna samma lif, är det icke lika för Kronan, om Paul eller Lucas använder 10000 plåtar til Landets förmering, är det att Supponera att en som lånar mina penningar, gör det för att läg- ga dem på kistbotten? Criticus tyckes hafva orätt, då Han ut- af den satsen, att utlånte penningar gifva ränta, vill sluta*

att Borgenåren är lika nyttig ledamot, som den jordegaren, manufacturisten eller köpmannen, hvilken nyttjar Hans penningar och dermed förvärfvar rântan. Om vi hade 10000 Borgenärer och allenast 1000 gåldenärer; skulle en stor del af Landtskötfele och andra näringar försummas, til Landets och folkökningens skada. Det är ingalunda lika för Kronan och Riket, antingen både Paul och Lucas äro idoge och arbetsamme invånare, eller om endera allenast är det. Borgenärerne visa endast sin närvarelse dermed, att de förtära en del af de varor och lifsmedel, som de närande framskaffat, och andra nyttigare eller tillväxande människor kunde lefva utaf. Om en del af deras inkomster skulle händelsevis tillfalla några idoga gåldenärer, vore det väl en orättvisa, men af mindre onda politiska följder, än om egendomen afhändes näringsidkarne, för att rikta Rântänärerne. Jag påstår dock aldrig, att Borgenärerne böra lida, derföre att de äro mindre nödiga medlemmar, utan min enfaldiga mening är, att om Borgenärerne, genom mynt-ombyte och derpå grundade frivilliga Contracter, råkat i någon förlust, hvilken icke utan myntets förändring och många Gåldenärers oskyldiga lidande kan ersättas, skall det för Samhället vara långt mindre skada, om Borgenärerne lemnas i den minskade förmögenhet, som närvarande gångbara penningar författ dem uti, än man til deras ersättning skulle ändra myntforten och råknevårdet, förhöja invärtes värdet af alla skulder, samt med en hop menlösa Gåldenärers ruin, förstöra deras gagneliga näringsfång. Alla de Creditorer som varit lika mycket skyldiga till andra, känna härvid ingen förlust. Utlåningar som samlat sedlar genom 18. dlr. för Riksdalern, skulle vid en mynt-reduction vinna 100 procent. Det är ingen rättvisa att hjälpa eller rikta en hop främmande Borgenärer och stjelpa inländska Gåldenärer. Om det af vissa förelupna händelser blir oundvikeligt, att någon måste lida, Creditorer eller Debitorer, och förlusten redan i många år öfvergått de förra, så finner en klok Regering, att Borgenären, med mindre skakning i allmänna rörelsen, kan lem-

lemnas utan erfättning, för en del af sitt redan utan våld förlorade Capital, än Gåldenårens skulld kan påökas, att den blifver svår och omöjelig att betala. Och som Criticus vill med en ny orättvisa, bota en som redan håndt, samt derunder trösta Gåldenåren, att deras lidande ej skall öfvergå dem genast och på en gång: få torde det äfven å andra lidan kunna anses af någon vigt, att råknevårdet ej upstigit i hast, utan i 15 å 18 års tid förhögt sig småningom och efter hand, under hvilken tid de måste gamle Creditorer blifvit betalte med Banco-lån, en stor del af dem hafva köpt egendommar för högt dalertal och derigenom blifvit skyldige, och många nu varande Borgenärer, hafva de sista åren gjordt utlåningar, sedan de fält järn och egendommar till ett uphögt råknevärde, hvarföre deras förlust ej kan anses vara fördelstör, men deras vinst blefvo odrägelig, om råknevårdet på deras fordringar och dryga upburna köpe-skillingar skulle nedfättas till förra invärtets värdet i Riksdaler eller plåtar.

N. 10. Sidan 9 anförer Criticus en händelse: *En Embetsman som satt både religion och beder deruti, att tjena sitt Fädernes land och göra sin skyldighet, Han finner vid tilkomsten af slyslan, att hon fordrar all Hans tid. Säljer sin gård på Landet, som han icke ser sig kunna vårda, utan att eftersätta sin skyldighet emot Kronan. Detta skedde för flera år sedan, till exempel, bör Han derföre förlora halffparten af sin egendom? måtte icke det kunde vara en enda i Sverige, som haft en så olyckelig granlagenhet i sitt tankefätt. Om det vore en enda, ville Auctor utföra sitt förslag. Det är falskt, att mitt förslag gör någon människas lidande. Den som mistat något, redan för flera år sedan, kan icke skylla det på mina tankar, fast jag icke funnit någon drägelig utväg, att ersätta en sådan förlust. Om en Embetsman bortfäljer sin egendom, så gör han det efter gångbart pris, derföre att Han vill lefva af penningaränta, utan mycket bekymmer och äfventyr, samt derjemte sköta sin syssla och njuta Kronans lön; då är det ej obilligt, att Han får mindre inkomster än den, som med omsorg tillika vårdar sin egendom, och är underkastad hvarjehanda olyckor*

af menföre och misfväxt, brist på dagsverken, fivårt bärgningsvåder, eldsvåder, Boskapsfjuka, otrohet m. m. hvar emot Råntenåren utfordrar sin fulla summa i ond och god tid. Men jag torde kunna framvisa flera exempel på Embetsmän, som för otillräckelig utkomst och lön, måst fåta sig i skulld och låna penningar till egendomars inlöfen efter det gångbara höga dalertalet. Jag frågar, om det vore billigt, att genom myntets och Coursens reduction hjälpa den förra till sitt halfva Capital, och med det samma ruinera de senare samt deras Hustrur och Barn?

N. 11. Sidan 10 frågas: *Ännu hvarföre skola jordegare lida och till hvad nytta deras förlust? hvilken är nödigast, antingen den som ger mig åta, eller den som beslår min vagn.* Jag vet ej hvaruti jordegares lidande nu för tiden består. Af förfarenheten finne vi att jordegodsen äro uti högt pris, emedan jordbrukare må väl och samla rikedomar, fast deras vinning den förflutne tiden, varit något mindre än Bruks-Egarnes. Det kan icke förebyggas, att spannemålen gällor olika, alt efter som årsväxten varit mer eller mindre öm-nog. Sådant är både billigt och naturligt, samt händer i alla tider och länder (a). Davenant berättar att Spannemålen en gång under Edvard den III:s regering i England, steg 13 gånger öfver det vanliga priset; men lägger till, att såden i hans tid sållan gick till tredubbelt pris mot vanligheten. Se öfversättningen af hans Afhandling om Handels-Vågen sid. 62 och 63. Efter 1674 års myntfot var spannemåls priset föränderligt, emellan sex och femton dlr. k:mt, alt efter in eller utrikes brist eller öfverflöd på såd. Uti plåtar efter 1715 års utmyntning, har sådestunnan i onda och goda år upftigit och fallit, emellan 15 och 27 dlr. k:mt. Om samma proportion hålles i slantmynt, måste priset variera ifrån 25 till 45 dlr. för tunnan, alt efter som skörden blifvit rik eller flagit felt. Oaktat folket i mat och dryck lefver mycket bättre

(a) Se Dannemarks Oeconomiske Balance sid. 62. 63. Sådens medelpris i Dannemark är för tunnan Hvete $2\frac{1}{2}$ R:dlr., Råg $1\frac{2}{3}$ R:dlr., Koru $1\frac{1}{2}$ R:dlr., Hafra $\frac{2}{3}$ R:dlr. sidan 66. i ställe.

tre och öfverflödigare än förut, är vårt jordbruk likväl så förkofrat, att vi under en större förtäring, nu kunne hjälpa oss med mindre utländsk spannemål än i forna tider. Den jordegaren, som år 1729 af sin spannemåls ränta hade 9000 dlr. eller 1000 Riksdalers inkomst, hafver, efter Critici egen uppgift, år 1761 haft 19000 dlr. och således mer än 1000 Riksdaler, och innevarande år stiger den ännu högre. Han har då ingen orsak, att oro sig öfver järnprisets högd, när Han betänker huru kohls och malm, förslor och dagsverken nu likaledes förhögt sig efter myntet och järnpriset.

N. 12. Min Criticus yrkar sid. 10 på spannemålsprisets förhöjande. Men ett högt pris på lifsmedel, är alltid skadeligt för ett land; hvarföre ock alla visa Regeringar så föranstalta, att jordegarens vinst skall mera bestå i en ömnog bärgning af tunnelandet, än i ett omåtteligen uphögt pris på hvarje tunna såd.

N. 13. Sid. 11 klagas Criticus öfver några ringa arbetslöner och säger: *Arbetar nu den samma smeden för 6 daler, när järnet kostar öfver 100. daler, som arbetade för 3 dlr. då järnet kostade 50 daler.* Jag frågar tillbaka: hvilket är förnuftigare, att ändra Smeders arbetslön efter myntet, eller att ändra myntet och alla andra priser efter räknevärdet på Smeders och Grufdrångars arbetslön? När Hammarsmidet år 1638 aldrärförst begynte bringas i full gång, måste Bruksegarne betala till Smeden 10 mark k:mt skeppundet, som svarade mot $\frac{2}{3}$ Riksdaler å 15 mark Riksdalern, hvilket var en alt för dryg utsmidar-lön. Men ett pund stångjärn för hvarje skeppunds smide, tyckes vara billigt å båda sidor. Daglönen för gemena arbetskarlar är, i alla väl-bestådda Riken, passad efter deras nödtorftiga förtäring i mat och kläder, men ej fättes den så hög, att arbetaren kan blifva rik, lat eller öfverflödig i mat och dryck. Vårt arbetsfolk lefver nu bättre af sin betingade arbetslön, än de kunnat må förut, och ingen nöd trycker dem, så vida de hafva säkert och ständigt arbete. Men skulle vi ombyta myntet, att 9 dlr. blefvo lika med en Riksdaler, och folkbristen tvingade oss

ofs, att lega arbetaren med lika många daler, som nu i låtare penningar blifvit gångbar dagspenning, vore det en obotelig skada för vår utländske handel och alla näringsfång (*a*), emedan vi i det fallet måste betala drygare arbetslön än de rikaste länder i Europa.

N. 14. Criticus fruktar sid. 13 för folkets utflyttning, fast ingen vet hvart de med större förinåner skulle flytta. Det är oförnekligt att arbetsfolket hos ofs aldrig mått bättre än nu, och skulle nåppeligen finna fördelaktigare vilkor i andra länder. Men om en reduction i myntet, ifrån slantar till plåtar eller Riksdaler å 9 dr. skulle anställas, hvar efter alla priser i råknevårdet kommo att ändras och rubbas, kan ingen med säkerhet säga förut, huru tilståndet torde förbytas, fast man enligt §§. 70, 71, 72 har största orsak, att befara allmänna olägenheter. Den som behagar, kan till vidare öfvertygelse låsa dem, hvilka handlat om myntets nedfättning, samt beskrifvit des skadeliga följder i alla länder (*b*). En rubbning som skedt af en händelse och förseende, kan ej förorsaka så mycket missnöje, som en ändring, hvilken införes med flit och upfåt.

N. 15. Sidan 13 visas en stor olägenhet för dem, som lånt vid en hög Cours och komma att betala vid en lägre; men Criticus menar att de på samma sätt kunna begå sig bådanefter om Coursen faller, som de hvilka bittils lidit af Coursens stegring. Det är förut bevist, att helt andra personer komma att lida af Coursens fällande, än de som vunnit vid des stegring, och ofta komma de som förut lidit af Coursens stigande, att på nytt lida genom des nedfällande, om de förbytt sina redbara Capitaler i egendomar, och deröfver fått sig i någon skuld. Det har äfven en olika verkan på Riket, när några Borgenärer förlora något af sitt Capital, eller en hop låntagare blifva oförmögne att betala sin skuld och att fortfatta sina näringar.

N. 16.

(a) Hume discours Politiques III. sur L'argent pag. 54. Ju mindre silfver och guld arbetslönen kan betingas till, ju lättare, säkrare och ömrogare blir vår utrikes affättning.

(b) Reflex. Politiques sur les Finances par Dutot T. 2. pagg. 50 & 116.

N. 16. Vidare säges sidan 13. *De operation blifvet långsam, förefalla inga hastiga ändringar.* Sidan 139 i minä föreläsningar har jag sökt visa, huru förderfveligt det vore, att efter hand ändra myntet och nedfatta alla priser. Det vore i mitt tycke långt värre, än att göra det hastigt och på en gång. Skulle myntet småningom aflås, så vore förlusten i det målet större, att de inkommande varor mera oförmärkt och insensibelt kunde förblifva vid sitt förra höga pris, och vara Landets Handels-Balance och inkomster till skada. Hvem ville köpa, låna, bygga eller inrätta något, utskeppa eller införkrifva varor, så länge Han stod i oviss- het, hvad de skulle framdeles gälla, och ej visste huru mycket penningars, växlars och andra varors pris kunde årligen nedfällas? men kunde hela ändringen ske på en gång, vore osäkerheten genast undanrögd.

BESLUTET.

Mitt förslag är således, att vi böre utvälja sådana bote- medel, som icke rubba myntväsendets räknevärde och hela vår derpå grundade inrikes handel och vandel, handtering, tillverkning och utskeppning, eller författa ofskyldigt folk onödigt vis i lidande. *Intet af mina upgifna botemedel uphäfver den allmänna friheten, eller tvingar någon att upvisa åtkomsten till sin lagligen förvärfvade egendom. De gifva ingom tillfälle att vikta sig på andras bekäftnad, men de afböja många personers och näringsars undergång. De störa icke Creden, eller minska Banquens förmögenhet, utan uprätta och befästa den samma. Under falskt sken af godt köp, ordning och rättvisa, införa de inga oredor i närings- och handels-rörelsen, utan de lemna idogheten i säkerhet, och handelen i sitt ordenteliga lopp. De införa inga olika eller disproportionerade mynt-sorter, utan lemna penningarna i sin gångbarhet efter deras rätta invärtes värde. De kasta intet, och kunna utan ringaste afvertyr vidtagas; De fördubbla icke Kronans skulder, och kunna i ingen måtto skada Banquen eller röra Regeringen.*

D

Att

Att mitt föreslagne System, icke vidare måtte vara underkastadt åtskilligas vrånga uttydning, vill jag kårteligen uprepa mina tankar om utvägarne att styra Växel-Courfen.

Till hämmande af den reelle Växel-Coursens upstigande, uti en större quantitet redbar metall, än vi få igen på utrikes ort, har jag yrkat på alla de medel, som bidraga till utländska skuldens betalning §§. 78. 80. samt kunna minska våra utrikes utgifter och skaffa oss öfvervigt i handeln §. 81. Att erhålla salt för billigt pris, samt bättre betalning för våra retour-varor, föreslås §. 82. att Engelska och Holländska skepp måtte, emot erläggande af ofri tull, få hinföra salt i stället för sten och sand till barlast (a).

Men den Chimarique eller inbillade Växel-Coursens uplöpande i råknævårdet, härrör icke af undervigt i handeln; och kan således icke genom öfvervigt hindras eller afskaffas. J alla verenskaper är det en grundsats, att då orsaken är undanrögd, måtte dess verkan uphöra. Växelens så väl som alla varors förhöjde pris, är en verkan af myntets förändring, medelst plåtars förbytande uti slantar, samt det representativa myntets omåtteliga utspredande. §§. 41. 52. Höga priserne äro således en verkan; och kopparmyntets beskaffenhet är deras orsak. Att reducera priserne utan att röra myntet, är därför lika omöjligt, som att söka afskaffa en verkan, innan orsaken blifvit bårttagen. Erfarenheten har nu i många år öfvertygat oss, huru ganska fruktlösa alla sådana omkastnader, anstalter och inrättningar varit. Låtom oss därför begynna på rätta ändan, och söka hafva källan till myntets och prisernas stegring. För den orsaken råder jag 1:o Att inga Banco-sedlar måtte vidare få af Banquen utlånas §§. 89. 90. 2:o

(a) Salt är en nödvändighets vara, som äfven för våra Fiskerier bör i ömnoghet och för lindrigt pris finnas, hålft den icke genom omåttelighet och öfverflöd kan förlösas eller missbrukas. Jämför om *Artel de la navigation, Essai sur les causes du declin du commerce etranger de la Grand Bretagne T. I. p. 218. Theorie de l'import pag. 200. Considerations sur le commerce & la Navigation de la Grand Bretagne pag. 236.*

2:o Att alla interesten och af betalningar för lån i Banquen böra, utan skonsmål, vid plikt och utmätning, riktigt samt årligen indrifvas §. 103.

3:o Banquen kunde bortfälja sin rättighet i Kronoförpantningarne, och emottaga lån i fedlar och kopparmynt mot $3\frac{1}{2}$ procent årlig ränta §. 91. Vår Banque är en National inrättning, utan afseende på enskyldta personers vinning, och kan således lätteligen meddela några bland inbyggare en del af sina inflytande interesten, på det den öfverflödiga sedelmassan, måtte genom hufvudstolen indragas.

4:o Banquen skall vid påfordran hafva tillräckeligt redbart mynt i beredskap, för sina redan utgifne fedlar, och inlösa dem antingen med koppar, efter slantarnes vikt §. 99, eller med silfver, Riksdalern räknad lika med 18 daler §. 93. Intet mynt kan utgifvas, för mindre räknevärde än materien kåstar.

5:to Att minska behofvet af skiljemynt, kunde Banquen inväxla en tionde del af små fedlarne med sex och nio marks fedlar §. 99.

6:o Banquen skulle utlåna silfver och Riksdalrar mot $3\frac{1}{2}$ procent årlig ränta i samma mynt, på det Banquen måtte vara i stånd, att göra försträckningar i reda penningar, mot Interesse 4 procent §. 92. Utaf Låne-Banco Attesternes höga pris synes klart, att folket gerna vill i Låne-Banken för-ränta specie mynt.

7:o Kopparen skulle mot silfver bårtbytas §. 92, och stora sjötullen efter någon tid betalas med våra silfverpenningar eller Riksdaler.

8:o Emedan silfver nu ej kan införskrifvas och Riksdalrar myntas med mindre omkostnad, än 18 dlr. k:mt; specie Riksdalern, och ingen kan låta mynta silfver, så länge han är osäker, att derföre allestädes kunna få sina utlagde penningar och daler igen, så bör Riksdalern, icke allenast i handel och vandel, utan ock i Kronans och Banquens betalning, gälla lika mot 18. dlr. K:mt, samt i öfrigit Contracter, sålde på Specie Riksdaler eller Ducater, bringas i gång

gång §. 93. Erfarenheten intygar, att silfret och Riksdalern kan inkomma för 18 dal. men icke för 12 eller 9 dlr, och silfverpenningar kunna omlöpa efter det förhögdä räknevärde, men måste bärtgömas, utföras eller upfiråltas, så snart de varda nedsatte till ringare antal af våra koppardenningar. Vi fingo snart se plåtar omlöpa, sedan sedlars utlåning uphördt, allenast plåtarne gälde 9. å 10 dlr. stycket. Skadan af myntets reduction vore visst och oundvikelig §. 72, men nyttan deremot af myntets ombytte namn ringa §. 75 och oviss §. 71. Om Köpmannen för retouurer i silfver ej får mera än 9 eller 12 dlr, men för retouurer i andra varor 18 dlr, måste Han utvälja den senare handelen hållre än den förra.

9:o Sedan myntfoten blifvit väl inrättad, och myntningen kommit i gång, bör myntets räknevärde i koppar, utslättas efter koppardenningars rätta värde. §§. 85 -- 102. Att sätta Riksdalern till 9, dlr. i slantar, är äfven så orätt, som att räkna honom lika med 18 dlr. i plåtar. §. 25.

10:o Efter alla tidens erfarenhet är det lättare och klokare, att lemna myntet i sin förhögning, enligt alla gångbara priser, än att föka nedtvinga alla priser, efter ett nedfatt räknevärde på myntet §§. 83. 84 (a).

11:o Emedan allting nu är i sin ordning, undantagande lönerna, §. 88, så är det naturligare, att ändra statens, löner, Taxor och utskylder, efter gångbara myntet, som det

(a) Jämför Förordningarne om myntet den 24. Martij 1643 ingressen samt §. 3. It. d. 23. Dec. 1645 och i synnerhet d. 4. Maji 1664 samt den 7. Octob. 1665. §. 5. hvilka alle finnas i Tom. 2. och 3. af Herr Canc. R. von Stjernmans utgifne samling af Commerce-Oeconomie och Politie-Förordningar. Vid myntväsendets förändring och nedfatta räknevärde, har det alltid befunnits ogörligt, att genast nedfälla alla ut- och inländska varors pris efter myntet, och i lika inhördes proportion. Alltså måste jde bland inbyggarna, råka i en ögonskenlig förlust, som förfi nödgas allå sina varors pris, hvaraf andre inhemske och främmande draga fördelen, så länge jde kunna sälja sitt gods efter förra stegrade priserne. Ingen klok och rättvis Regent vill derföre gerna samtycka till myntets reduction, sedan gångbara priserne i några år, blifvit stadgade efter det förhögdä räknevärde.

det alltid skedd i förra tider, och ännu sker med Banco-Be-
tjeningens löner, än att myntfoten med alla priser skulle
inrättas och passas efter löningar, Taxor och pålagor. När
Bonden för 4 personer skall betala en Riksdaler i mantals-
penningar, kan det göra Honom lika mycket, antingen
Riksdalern heter 18 eller 9 dlr., emedan alla hans varor,
arbeten och tilverkningar, fälljas och räknas Honom i sam-
ma proportion §. 87. Tillökning af Tull- och Consum-
tions-accis förhöjer varors priser, men ingalunda sker det
af personliga utskylder eller jord-råntor. Jag har dock ic-
ke styrkt till de senares påökning öfver förra vanligheten,
vidare än till blotta namnet, hvarest priserne redan äro
proportionerligen upftegne i Landmanna-varor.

12:0 Coursen behöfver icke reduceras i Ducater,
Riksdaler, Caroliner, Sextyfrat eller Plåtar, emedan vä-
xel-priset i ingendera af dessa myntsorter upftigit.

Factatur numus sic, ut nemo possit scire quid habeat.

CICERO.

BIHANG om Myntets indelning.

Sluteligen märkes angående myntets indelning i Decima-
ler, hvarom jag med få ord nämt i §. 106, att i Ryssland
är först ett stort mynt kalladt 10 Rubel-stycke, som delas i
10 Rubler, en Rubel i 10 Grifven, en Grifven i 10 Kopek,
en Kopek i 2 Denusk, en Denusk i 2 Pollusk. Hos oss
kunde en mark lödig delas i 10 Kronor, en Krona i 10 Ad-
olphiner, en Adolphin i 10 fyrdubbla slantar, en fyrdub-
bel slant i 10 runstycken.

Eller tock kunde myntfoten inrättas i Decima'er eller
tjotal på följande sätt.

1. Största penningen kunde slås af en lödig mark silf-
ver om 14 lod fint, och dess namn utfattas med bokstafver
på fränvände sidan. Den skulle fördelas i 10 Kronor. Hon
kunde ock fördelas i $\frac{1}{2}$ dels mark, som svarade emot 25 Lejon.
2. En Krona skulle på afvända sidan utmärkas med
svenska vapnet tre kronor, och fördelas i 10 Lejon.

D 3

3. Le-

3. Lejonet skulle utmärkas med Götha Rikes vapen, och fördelas i 10. Bågar.

4. Bågen kunde med en sådan figur betecknas, och indelas till 10 pilar.

5. Pilarne kunde stämpas af koppar, med våra vanliga Dal-pilar i kors, och vara de minsta penningar. Alla skulle på ena sidan föra Konungens bröstbild.

6. Dessa nya penningars förhållande till våra daler kint, kunde genom en förordning utlättas, enligt nu varande priset på deras skrot och korn.

7. Härigenom fingo vi talande penningar, emedan inländske och främmande kunde af figuren se myntfortens namn, och af deras tjuofaldiga proportion veta deras värde.

8. Alla blotta räknevården blefvo härigenom affkaffade, emedan de icke finnas slagne, utan bestå endast uti ett visst antal efter godtycko sammanräknade penningar. §. §. 21. 106.

9. Handel och vandel, samt Rikets allmänna och enskilda hushållning, skulle deraf hafva större säkerhet samt en otrolig bekvämlighet, emedan den enfaldigaste kunde räkna lika med den klokaste, och bråk eller brutna tal till större delen affkaffas, i synnerhet om mål, mått och vikt äfven inrättades i Decimaler.

10. När man viste antalet af lödig mark silfver, hade man tillika antalet af Kronor, Lejon, Bågar och Pilar, som deruti innehållas, allenast ett eller flera noll tillfättas. Ty 15 mark lödig voro lika med 150 Kronor, eller 1500 Lejon, 15000 Bågar, 150000 Pilar.

11. Uti hvart och ett Tal kunde man, utan räkning och eftertänka, straxt finna de större så väl som mindre delar. Ty 76542 Pilar, betyder 7 mark lödig, 6 Kronor, 5 Lejon, 4 Bågar, och 2 Pilar.

12. Räkenskaperne skulle efter denna myntfot ansenligen lättas och förkörtas, emedan alla summor kunde då genast

genast adderas, subtraheras, multipliceras och divideras med hvarannan, lika som hela och obrutna tal (a).

Mången torde med bekymmerfärdighet fråga, huru vi i stället för sedlarne skole med visshet kunna få tillbyta oss silfver och guld, hvarom jag något nämt i §. 108 af mina föreläsningar. Detta vill jag nu med den lärda Skottlåndaren David Humes ord bestyrka och förklara. Då Han efter Franka öfverfättningen så talar: *Supposons qu'il y ait 12 millions de Papier, qui circulent dans le Royaume comme de l'argent, (car nous n'imaginons pas, que nos fonds immenses soient tous employés en cette forme); Supposons d'un autre côté, que la masse réelle de l'argent de tout le Royaume soit de 18 millions; voila un Etat, qui contient 30 millions. Or je dis que si les contient, il faudroit nécessairement qu'il les possédât en Or & en Argent, si on n'avoit bouché l'entrée à ces métaux par cette nouvelle invention de Papier. D'où dira-t-on, auroit-il tiré cette somme? De tous les Pays du Monde. Mais comment cela? Parce que si vous otez ces 12 millions, l'argent de ce Royaume est au dessous de son niveau par comparaison avec nos Voisins, & il faut qu'aussitôt nous tirions de tous tant qu'ils ont, jusqu'à ce que nous soyons rassasiés, pour ainsi dire, & que nous n'en puissions contenir davantage. Il faut bien remarquer, que dans tout ce discours par le niveau de l'argent j'entens la juste proportion des richesses avec les denrées, la main d'oeuvre, l'industrie, & l'adresse, qui se trouvent dans chaque Etat. Et je soutient, que si ces choses sont quelque part en raison double, triple, quadruple de ce quelles sont dans les Etats voisins, l'argent y sera infailliblement aussi double, triple quadruple. Discours Politiques sur la Balance du Commerce. T. I. pag. 102. 105. edit. Amsterd. 1754.*

Ett Rike som har och befordrar sin handel och idoghet, kan äfven få litet mista sina penningar, som ett land kan vara utan vattn, få länge det har tillgång på källor och flo-

(a) Härmed förtjenar att jämföras Herr Öfver-Directeuren Faggots Tankar om Tijotälning, eller Decimalers häfd i Bokhålleri och räkning, som rörer mått, mål, vikt och mynt, utan rubbning i de vanlige inrättningar. Se Kongl. Sv. Vet. Acad. Handl. i qu. år 1742. sid. 49.

32 SVAR PÅ EN CRIT. AF P.T. OFV. FÖREL. ANG. VÄXEL-COURSEN.

floder. Man får i det fallet med trygghet förlita sig på För-
synen och människeliga sakernas naturliga lopp, då inga
hinder af myntets reduction eller disproportion ligga
i vägen. Här sannas ordspråket:

*Minima sapientia humana Mundus regitur, si modo quie-
scat stultitia.*

G. Å.

Upsala d. 6. Dec. 1761.

Tryckt i UPSALA År 1763.

FOR:

* * *

Förteckning på det viktigaste, som i föregående Stridskrifter afhandlas. Numern betecknar sidan.

I företalet anföres nyttan af väl-inrättade stridskrifter, tillika med de hufvudsakeligaste frågor, som nu om- tvistas. - - - - -	II till V
Sagan om alnmåttets förändring, med dess fölgder och föreslagna Reduction - - - - -	VI
Förklaring på Fabelen med tillämpning till Myntet -	XII
Utdrag af Kongl. Brefvet d. 20 Octob. 1665 angående myntets upstigne räknevärde i kopparmynt, samt dess reduction. - - - - -	XIV
Uti förberedelsen till Försvarsskriften påminnes, att rena sanningen är en fastare grundval för inrikes fri- och säkerhet, än dikter, hemligheter och okunnighet -	I.
Vördnad för Öfverheten och inbördes samhällighet, främjar mera det allmänna bästa än en tvungen lag- lydnad. - - - - -	I. 2.
Tvisten om Växel-Coursen är ej någon Parti-sak.	2.
Alla sju Critikerna upräknas. - - - - -	3. 4.
Om Föreläsningarne äro äfventyrliga? - - - - -	7.
Svårigheter att få Myntet och Växelpriset reducerat.	8. 9.
Riksdalern blef ej år 1716 af Konungen förhögd	9. 10.
Om 1716 års förordnade växelpris kan vara rättesnöre för det nu varande i andra penningar - - - - -	10. 11.
Hvilka ändringar i myntväsendet äro gjorda af Riksfens Ständer, sedan Regements förändringen skedde?	11. 12. 13.
Om Växel-Coursens uplöpande skedt emot Regerings- formen? - - - - -	15.
Om slantar äro $\frac{5}{8}$ delar eller $\frac{3}{4}$ delar af plåtars värde?	16.
Om växelens höga eller låga räknevärde skadar Riket.	17. 18. 19.
Hvad med Myntfoten förstås? - - - - -	17
Om Sverige har olika Metaller till Hufvudmynt? -	20.
Huru mycket Koppar, Silfver och Guld går nu på en Daler?	21
Om Plåtar nu utgöra våra Couranta penningar eller Huf- vudmynt? - - - - -	22. 23.
	Om

Om Riket och Folket ruineras, i fall växelpriset skulle förblifva vid 18 daler för Riks-Dalern	-	25.
Enskildtas obilliga ricktande vid Coursens fällande	-	26.
Om 18 dalers Cours är farlig för Regerings låttet?	-	27.
Om Växelens parité består i ett visst räknevärde, eller i en inbördes likhet till vigt och finhet i de växlade Metallerne	-	28.
Huru mycket Guld, Silfver och Koppar bör räknas på en Tunna Guld	-	31. 32.
Om Kronan förlorar något guld när växel köpes?	-	32.
Det är skadeligt både att förhöija och nedlåtta myntet	-	33.
Om Riket förlorar genom Tullens minskning?	-	36.
Om utländskas järn-accorder för 60 daler Kopparmynt	-	38.
Huruvida fördubblade daler i utlagor betunga underfåtarne mera än förr	-	39.
Huruvida 72 marks Cours kan vara Riket nyttig eller skadelig.	-	41.
Uti hvilka penningar Coursen upstigit?	-	42.
Om Sedelstockens storlek är orsaken til Sedlarnes förfallne värde, eller tvärt om?	-	43. 44.
Om Ängelska och Venetianska Banquen lit. (a)	-	44.
Huru högt Trassenterne kunna stegra Coursen?	-	45. 46.
Om Trassenterne vinna något af 72 marks Cours?	-	47.
Om järnpriset är vållande till allmänna dyrheten	-	48.
Om de som resa utrikes, förlora något genom Coursen?	-	48.
Uti hvad mynt, infatte stipendier böra betalas? N. 35. sid.	-	49.
Vinst och Förlust af myntets ändrade pris	-	50.
Huru vida gamla lån Kunna enligt Regerings Formem betalas med sedlar?	-	51.
Om Bruks-egare få 50 daler för mycket för sitt järn?	-	53.
Huru högt järnpriset borde vara efter 72 dalers Cours	-	54.
Om en Klädes-klädning kan komma att kåsta fjerdedelen af jordens års-gröda i ett välsignadt år?	-	55.
Om den fattiga contribuerar halfva värdet till några få, när 100 plåtar Courant äro ej mera än 50 specie	-	56.
Om gemensamma ursprunget till det höga järnpriset	-	samt

samt till all den öfriga dyrheten	56
Järnpriset kan ej utan Rikets skada fällas, innan silfverpriset faller	57
Om någon contribution betalas för salttunnan à 36 daler	58
Följderne af interessens minskning	59. 60.
Fast Växelens och alla Tings pris stigit till ett fördublat räknevärde, gälla de dock lika i redbart mynt	61.
Om Riket vinner eller förlorar 100 Tunnor guld genom den höga Växel-Coursen à 72 mark Riksdalern	62
Trassenterne riktades måst genom Coursens reduction,	64
Om Riksdalerns rätta värde i runstycken, halförar, slantar och Plåtar	65.
Antingen mitt eller Vederpartens förslag riktat några med andras skada	66
Skäl emot myntets och Växel-Coursens förändring	67. 68.
De åtskilliga försök, som här i Riket förgäfves åro gjorde, till myntets förbättring och Coursens fällande	69.
Följder af myntets och Coursens reduction	70.
Huru vida Järn-Contoiret och järnpriset stegring varit skadeligt eller nyttigt för Riket.	72.
Fyra Riksdaler för ett pund sterling i London, är lågt Växelpris	73.
Om Lånfriheten på Exportabla producter varit Riket skadelig eller nyttig	73.
Om någon Regent kan fast ställa och reducera pennings, silfvers och Gulds samt sedlars pris, till hvad värde han behagar? Om Province-Bills	75. 76.
Om de ädle metallerna nu kunna inkomma och behållas i landet, så länge de ej skola räknas högre än 9 daler för Riksdalern	77.

Förnämsta innehållet af Förklaringen emot P. T.

Nytan af inkast och gensägelser	sidan 1.
Om näringarne icke hafva mera inrikes affättning af hvarannan inbördes, än af tjenande och tårande?	2.
Hvad utvägar de tjenstgörande måste vidtaga att kunna	lesva

lefva efter sitt stånd med minskade penningelöner	2
Skillnad emellan den Reelle och Chimaerique Coursen	3.
Huru den Chimaerique höge Coursen är nyttig som ett export præmium	5.
Huru onyttigt och omöijeligt det är, att förvandla hvarje Nijo dalers sedel till en Riksdaler	6.
Orsaken hvarföre ej alla priser kunna falla på en gång efter myntet	7
Huru vida Folkbristen efter Krig kan höija arbetslönen	9.
Folkbristen ankommer mycket på Folkets olika användande	10
Om Banquen ej kan köpa silfver för sina intressen?	10.
Huruvida mitt förslag går derpå ut, att låta allt blifva som det är? eller om jag velat förhöga Riksdalern	11.
Huru lågt Riksdalern efter förordningarne borde reduceras?	12.
Om möjligheten och påföljderne af en Mynt-reduction.	12.13.
Antingen Borgenärer eller Gåldenärer i ett Samhälle böra lida?	14. 15.
Svårigheter att hålla alla skadeslösa.	16.
Om en Spormakare bör lida för det att Skomakare äro flera.	17.
Om Arfslotter ständigt böra förblifva vid lika pris?	17. 18.
Hvad vid en Arfsdelning bör i akt tagas?	18.
Hvarföre det är farligare för en Regering att skada Gåldenärer än Borgenärer?	20.
Om mitt Förslag skadar någon Embetsman?	21.
Om Jordegare lida af spannemåls prisets föränderlighet?	22.
Högt Sådespris är Landets Handtverkerier til last.	23.
Om förbättring af Smeders arbetslön.	23.
Hvilka blifva lidande genom Coursens reduction?	24.
Skada af en långsam operation eller reduction.	25.
Förmoner af mitt förslag till Coursens dämpande	25.
Botemedel emot den Reella och Chimaerique Coursens upstigande	26. 27. 28.
Bihång om myntets indelning i Decimaler	29. 30.
Om Sedlarnes indragande att lemna rum för redbart mynt	31.

Triumphat nostra Philosophia, quam nemo nisi Anonymus & Logices antagonista laceffit. Canzius.

EXEMPLARET SÄLJES FÖR 6 DALER I COURANT KMYNT

www.books2ebooks.eu